

consulti, ut literarum studiis, bello procul, tranquille & tute vacaret.

TREBONIUS ET DOLABELLA.

Dolabella splendore generis Trebonio superior, variis ambo dignitatum gradibus, familiaritate Caesaris, & ingrati vicissim erga Caesarem animi vitio, turbulenta mente, infelici demum vitae exitu prope paret.

Tribunatum uterque gessit publicae tranquillitati propemodum exitialem. An. 698. C. Trebonius asper ad hunc honorem evectus, legem tulit, qua sanctum est, ut Cn. Pompejus Hispanias duas, M. autem Crassus Syriam, & Parthiam expeditionem in quinquennium obtinerent, & bellique essent in sua quisque provincia, ac pacis arbitri. Auctor idem fuit, ut Caesaris Galliarum administratio in aliud quinquennium prorogaretur. Exacto tribuatu, in Galliam Caesari legatus abiit, ortaque civili discordia, praetor urbanus extra forem creatus est, an. 705.

Victis in Hispania Pompeji liberis, Caesar quartum sine Collega consulatum inivit; sed eodem deposito, sibi in residuo anni athenes Q. Fabium Maximum & Trebonium subrogavit, anno 708.

Mortuo Caesare, cuius & ipse percussor Trebonius fuit; cum Asiam, anno 709. a senatu proconsul obtinisset, a Dolabella Smyrna crudeliter occisus est; quaestione primum tormentis habita pecuniae publicae; deinde cervicibus fractis, abscisso capite, quod affixum gestari in pilo, reliquum corpus trahi, atque laceratum in mare abjici iussit.

Sic primus e conjuratis, fuz erga Caesarem perfidiae poenas Trebonius dedit; vir, teste Vellejo, adversus Caesaris merita ingratusissimus, particepsque cadis ejus, a quo ipse in consulare provocatus suspensus fuerat.

P. Cornelius Dolabella, M. Ciceronis gener, Caesari familiaris, malorum confessorum auctor, ejusdemque contra rempublicam defensor acerrimus; prociac, temerarius, novarum rerum appetens; cum grandem pecuniam deberet, a Patriciis transfuit ad plebem, ut assequi tribunatum posset.

Hanc porro dignitatem (anno 706.) adeptus, ac lege de novis tabulis, seu de aere alieno rescindendo promulgata, maximos absente Caesare excitavit Romae tumultus. Id Cicero scribens ad Atticum, saepe conqueritur, epist. 12. lib. II. *Quod me audit fractiorem esse animo, quid potas? cum videas accessisse ad superiores agritudines, praclaras generi actiones. ut patris; nam Dolabellae actiones turpissimae erant.* Epist. 14. *Omniun conspectum horreo, praestitum hoc genero; id est tam turpi, tam perditio, tam flagitioso, qui Caesarem instigabat, ut vel Pompejanorum bona profriberet; vel tabulas novas poneret.*

Ter contra cives pugnavit idem Cicero testatur Philipp. II. cap. 75. *Ter depugnavit Caesar cum civibus; in Bessalia, Africa, Hispania, omnibus assuit his pugnis Dolabella, in Hispaniensi etiam vulnus accepit, si de meo quidem iudicio queris, mollem; sed tamen est consilium a principio reprehensivum, laudanda constantia.*

Caesar ad expeditionem Parthiam brevi profecturus, Consulem in reliquum tempus anni Dolabellam designaverat, qui Caesare paulo post occiso, dignitatem ejus, ac fasces invasit, licet nondum Praetoris aetate, nec viginti quinque annos natus.

Tum libertatis dererente factus assertor, erectam Caesari columnam, inscriptamque *Parenis patriae*, evertit, seditionem a perditis de plebe hominibus excitatam compressit; ex illa autem seditione manu, qui liberi erant, de saxo Capitolino deiecit sunt, servi in crucem acti. Incredibile, quantis hoc factum laudibus a Cicerone celebraret. Phil. I. *Quem potes recordari, Dolabella, in vita tibi illuxisse diem letiorem, quam cum, expiato foro, dissipato casu impiorum, principibus sceleris parva affectus, te domum recepisti?*

Anno sequente, cum Syriam, invito Senatu, ac Trebonio crudeliter necato, occupasset, Reipublicae hostis, alabarante praesertim Tulio, iudicatus est: Syria Cassio decreta, qui Dolabellam Laodiceae secessum, desertum a ceteris, a seipso desperatum, ad mortem adegit.

CNEJUS DOMITIUS.

Cnejus Domitii, filius, ut multi autumant, Lucii Domitii Anobarbi, quem Caesar

far suis infestissimum consilii expertus est: Pompejanam cum patre factionem secutus, post cladem Pharfalicam, patrique interitum, in Italiam, postis armis, rediit; incertum animi, assilictumque confirmat Cicero, & hortatur, ut se sibi, parentique suoz (erat haec Porcia, Marci Catonis foror) incolumem, salvumque conservet.

TITUS FADIUS.

T. Fadius, vel, ut aliis placet, T. Fabius, vir novus & obscuro genere, majores magistratus, quos plerique familiariter splendidi debent, virtute sua consecutus est. Ciceronis amicus & quaesor, statim atque tribunatum potestatem (anno 696) obtinuit, nervos in ea re contendit omnes, ut Ciceronem patriae restitueret. Videtur adversatus esse Pompeio, & hujus auctoritate in exilium pulsus; quod cum inique ferret, multa Tullius colligit, quae Fadium consolari & ejus animum confirmare possunt.

TITUS FURFANIUS.

T. Furfanio post praetoram Siciliae provinciam cum exercitu (anno U. C. 703.) decreta est, in quam dicitur summa cum auctoritate singularum dulcissime clementiam; gravis nemini, in omnes officiosus.

CAJUS FURNIUS.

Anno U. C. 703. C. Furnium tribunatia ornatum potestate declarat Cicero: nam superiore anno, cum proconsul abiret in Cilicium, & Atticum ex itinere literis rogaret, ne pateretur provinciam sibi ultra annum prorogari; addit se idem hoc Q. Hortensio & Furnio, quem sciebat anno insequenti futurum tribunalum plebis mandasse.

Anno 717. propraetor Asiam obtinuit, qui L. Munatii Planci legatus in Gallia fuerat anno 710. Majorem autem praetura dignitatem non adeptum declarat his verbis Eusebius in Chronico: *Furnii*, inquit, *pater & filius clarissimi Otacore habentur, quorum filius consulatus ante patrem moritur.* Anno 731. legatus Augusti rebellantes Cantabros ad internecionem prope delevit.

SERVIUS GALBA.

Ser. Galba nobili Sulpiciorum oriundus stirpe, nepos fuit, auctore Suetonio, illius Galbae suoz exatit eloquentissimi; proavis autem Galbae Imperatoris. Caezaris in Gallia legatus fuerat; sed consularis reputatum indigne passus, in Caesarem ipsum cum Bruto & Cassio conjuravit.

QUINTUS GALLIUS.

Q. Gallius praetor urbanus ab Imperatore Caesare, tum consule, Africam provinciam impetraverat; visisque malo dolo agere, a collegis praetura summotus est. Domium ejus diripuit populus: senatus capitale in eum protulit sententiam: Caezar cum iussit ad fratrem M. Gallium abire, qui nave concessa, nusquam postea comparuit. Sic de illius obitu Suetonius, lib. II. cap. 27. ubi impotentiam Augusti & crudelitatem describit. *Et Q. Gallium praetorem, inquit, in officio salutantis tabulas duplices veste rectas tenentem, suspicatus gladium occulere, nec quidquam scissim, ne aliud inveniretur, ausus inquirere, paulo post per centuriones & milites captum & tribunali servilem in modum caesit, ac fatentem nihil iussit occidi, prius oculis ejus sua manu efflisset.* Etc. Anno U. C. 710. Consule epistolam 4. lib. VIII.

P. CORNELIUS LENTULUS SPINTHER.

Publius Lentulus e Patricia Corneliorum gente, Spintheris ideo cognomen habuit, quod, cum ludis praesent, prodierit in scenam Comaedus hoc nomine, sic ei vultu similis, ut alter ab altero secerni vix posset.

Edilis factus anno U. C. 690. scenam portupreus vestibus, argenteoque apparatu primus decoravit, exhibuitque ludos ea magnificentia, ut Crasos ac Lucillos, & quotquot Edilitio prius munere functi erant, omnes longe superaret. Patriam prope labentem sulcare visus est, vel gentis suae damno, dum Lentulum Suram, ex eadem secum familia, Catilinariae reum conjurationis, & capite damnandum, in curo.

stodiam ipse tradidit, Ciceronis in omnibus fidelis admittit, a quo propterea suorum consiliorum particeps, & periculorum socius appellatur.

Anno 694. ex Pretura Hispaniam adoptus eo se contulit, unde post Romam, Consulatum ut peteret, reversus est, cum jam Cicero rogatione Clodia, impellente clam Cesare, connivente Pompejo, Italia pulsus exularet.

Anno 696. Consul, in restituendo Cicerone multum, feliciterque laboravit; palam professus, nihil prius acturum in senatu, quam de tanti viri reditu & salute peractum esset; vel hoc facto optime de patria meritus, qui patrię parentem conservavit.

Anno post, in Ciliciam missus, provinciam hanc, cui Cyprus erat addita, per triennium dicitur administrasse; quo tempore Rex Ptolemęus, quem Ægyptii ob Tyrannidem eiecerant, a Senatu petiit, ut restitueretur; hoc sibi minus deseri Lentulus ardentem cupiebat, utque Lentulo deferretur, summo labore Tullius contendit; sed irrito conatu, tum Regis ambitione, qui reductionem suam Pompejo Magno demandari, id utique sibi gloriosum putabat fore; tum ipsius Pompeii artibus, qui licet in speciem Lentulo favebat, clam tamen per amicos operam daret, ut reducendi Ptolemęi provincia sibi traderetur. Hanc in rem plura nunc eloqui nihil necesse, cum epistolę primi libri ferme omnes unum hoc argumentum trahent; jam vero quibuscum hostibus in Cilicia conflixerit, incertum est, at Imperatorem ab exercitu appellatum, & siquidem triumphavit, res triumpho dignas, qualescumque fuerint, gessisse constat.

Anno 704. in civili discordia Pompejo adhefit, a quo delectus est, ut Asculum, & Picenum cum decem cohortibus tueretur; sed repentino Cesaris adventu, suorumque defectione teritus, surrexit se se, Corninique magnis itineribus ad Domitium contendit: ibi cum Cesaris in potestatem devenisset, veniam precatus est, veterem amicitiam, & illius in se beneficiam sane maxima commemorans; per eum quippe venerat Lentulus in Pontificum collegium, Hispaniam propterea obtinuerat, & ad consulatum faciliores habuerat aditus.

INDEX HISTORICUS.

His beneficiis cumulum humanitate sua Cesar addidit; neque enim modo Lentulus abire incolentem passus est, sed facta insuper abeundi quo vellent, potestas; fecisset ille Puteolos, inde post aliquanto navigaturus in Greciam, ut se Pompejo rursum conjungeret.

P. CORNELIUS LENTULUS SPINTHER.

Publii Lentuli Spinteris, qui Ciceronem restituit, filius, in Asiam extra ordinem (anno U. C. 709.) a Senatu missus est, ut colligeret Reipublicę vestigia, provinciamque p̄gridiis, Dolabella hoste iudicato, firmaret, occiso Cesare, fecerat ultro conjuratis adunxit, hujus facinoris participem se gloriat; quo quidem alii fecere cum illo; sed quomodum, diverso mortis genere non secus atque conjurati omnes, a Cesarianis oppressi, interierunt.

LEPTA.

Lepta vigilans homo, & acer, cuius industriam in rebus gravissimis Tullius adhibuit; cum Cesar, devictus in Hispania Pompeii liberis, Republicam unum regeret, ejus sibi conciliare gratiam, & inter domesticos obtinere locum, omni ope conatus est; an felici exitu, non mihi constat.

QUINTUS LIGARIUS.

Q. Ligarius, pro quo Ciceronis extat oratio, quam consule; legatus in Africa C. Confidio proconsuli, ibidem bello civili remansit, in seculo fuit in Cesarem animo, eum vicissim Cesar capitaliter oderat, perpetuoque statuerat exilio militare; verumtamen Ciceronis oratione delinuit, veniam Ligario & in patriam reditum concessit.

LUCIUS LUCGEJUS.

Lucius Luccejus eximia fuit integritate morum, singulari eruditione, neque mi-

nori orationis elegantia, mansuetudinis laude præsertim cumulat; historiaturum, que tamen injuria temporum exciderunt, politissimus scriptor; vel hoc ipso nomine faciendus plurimi, quod illum Tullius maximi faceret, rerumque a se gestarum auctorem habere ardentissime cuperet.

SERVIUS SULPICIUS RUFUS, ET MARCUS CLAUDIUS MARCELLUS.

Ser. Sulpicius Rufus, & M. Claudius Marcellus consules eodem anno, U. C. 702. sine vi, sine largitione creati sunt: generis ambo splendore clari; ille antiquissima Sulpiciorum stirpe, multis consulatibus inchoata; hic genere Claudia, quam dictaturus quinque, census septem, triumphis sex, duodeviginti consulatibus nobilitatam esse, in Tiberii vita Suetonius tradit: & ne quid ad glorię similitudinem deesset, utraque denum imperatoriam dignitatem adeptæ.

Ille, quod juris civilis scientia floret, Jurisconsultus; hic ob eloquentiam Orator appellatus est: tractabili Sulpicius, & facili ingenio: paulo vehementiori Marcellus: libertatis ex æquo studiosi; sed ille pacis conditionibus, hic libertatem armis contra Cesarem tuendam consabat.

Marcellus, inito magistratu, Galliarum administrationem ante legitimum tempus adimere Cesari conatus est, simul & potestatem, quam ei populus permiserat, ut Consulatum absens peteret; restitit ei collega Sulpitius, quod iniquum putaret ea rescindi, quę populus juserat, idque belli civilis occasionem fore intelligeret: hic leniori sententia, sibi, & Reipublicę consulebat; severiorem ille secutus, se, & Republicam funditus perdidit: vicit enim ejus opinio, & concordie spes omnis erepta.

In bello civili Sulpicius a Cesare contra Pompejum, Marcellus a Pompejo contra Cesarem stetit; alter Cesarianam factionem amplexus, quod firmiter videretur. Anno 707. post victum in Thessalia Pompejum Sulpicius Achaję, & beneficio Cesaris; & nomine præfuit, non tam letus privato bono, quam publica calamitate

solicitus: in exilium Marcellus ultro discessit, ne vel supplex ad Cesarem accedere, quod imbecilli animi; vel bellum in Africa cum aliis renovare cogere, quod imprudens esse censerebat.

Sulpicius, qua valebat apud Cesarem auctoritate, totam in id contulit, ut miseris civibus gratificaretur; ut Philoſophiæ, sibi que vacaret: ille in alienis calamitatibus, misericordia; hic in suis propriis, patientia spectatus.

Marcello statutum erat procula patria deinceps vivere; at precibus, & consilio Ciceronis adductus, ad Cesaris clementiam confugit; jamque Romam, impetrata venia, redibat, cum a Magio quodam clientis suo interfectus est.

Anno 710. Sulpicius in legatione ad Antonium pro rebus publicis obita, atate jam grandis interitit.

CAJUS CLAUDIUS MARCELLUS.

Tres Marcelli; unus *Marci*, duo *Caii* prænomine per triennium deinceps consulatum gessere: primum Marcus, cum Sulpicio anno U. C. 702. quibus consulibus in provinciam Cicero discessit: deinde anno 703. cum L. Paulo Cajus; Marci non frater germanus, sed patruelis; hi que consulibus Cicero, absoluto imperio Romam & Cilicia reversus est. Tertio tandem anno, id est urbis 704. belli civilis primo, alter Cajus, Marci biennio ante consulibus frater germanus, cum L. Lentulo; cuius anni primis diebus Cicero proconsul ad urbem accessit, ut triumphum peteret. Hic ille est Cajus, qui ex Octavia minore Augusti fore, duas Marcellas reliquit, illumque Marcellum, qui jam aditum in spem imperii adolefcebat, cum immatura morte sublatus est.

MARCUS MARIUS.

Sulpicator Corradus hunc esse M. Marium Gratidianum, qui Quinti fratris in Asia legatus fuit, & cognatione cum Ciceronibus conjunctus.

CNEJUS MARIUS.

Cn. Marius multiplicis vir doctrinæ, de quo, ni fallor, A. Gellius, cap. 6. lib. VI. Noctium Atticarum, quem consul.

CAJUS MEMMIUS GEMELLUS.

Hic ille est, opinor, qui L. Lucullum ex Mithridatica expeditione redeuntem, die ad populum dicta, triumphare aliquandiu prohibuit.

Anno U. C. 695, præturam adeptus Vatinius in jus vocavit, ob gestum seditione magistratum, legesque contra auspicia moremque majorum factas; quin etiam ad senatum tulit, ut C. Cæsar, qui superiore anno consul fuerat, actorum suorum rationem reddere cogeretur; sed questionem cum exercere vellet in Vatinius, vi de tribunali deturbatus aufragit.

Post triennium cum Appio & Enobarbo consulibus, obtinendi consulatus gratia, turpi passione covit, eodemque anno de ambitu accusatus damnatusque, Athenas in exilium profectus est.

Memmia gens plebeja fuit, quam a Mnestheo Æneæ socio originem duxisse auctor est Servilius.

QUINTUS METELLUS CELER.

Q. Metellus Celer ex illustri Cæciliorum gente, quæ licet plebeja, reliquis tamen, si Corneliam exceperis, rerum gestarum splendore æquavit.

Anno U. C. 690, prætor urbanus Ciceronem consulem ad opprimendum Carilianam enixe jovit: nam Piceno præfectus e conjuratis plurimos conjecit in vincula, & Catilinæ in Transalpinam Galliam properanti omnes interclusit aditus; unde a Tullio rerum a se gestarum socius appellatur. Ex prætura Galliam adeptus est, adjuvante Cicerone ipso, qui provinciam hanc deposuerat, biennioque post consul creatus, in eo magistratu ita se gessit, ut Cicero ad Atticum scribens, virum bonum & consulem egregium vocet.

Hujus uxor Clodia fuit, P. Clodii foror, a quo dicitur veneno sublatu interisse.

QUINTUS CÆCILIVS METELLVS NEPOS.

Q. Cæcilius Metellus Nepos, Celeris, de quo supra, frater, cum prætor esset, anno U. C. 692, legem de portorii in urbe & Italia tollendis tulit; lex bonis accepta, etsi legislator ipse displiceret, cui ob seditione gestos priores magistratus infensus erat senatus.

Ciceronem penitus oderat; sed factus consul anno 696, ei reconciliatus est, operamque dedit cum Lentulo Spinther collega suo, ut ab exilio revocaretur.

PUBLIVS NIGIDIIVS FIGVLVS, ET M. TERENTIIVS VARRO.

Ciceronis ætas præstanti viros eloquentia paucos tulit; multiplicis autem doctrinæ, inquit Gellius, habuit columnina M. Varronem & P. Nigidium; sic tamen ut primas eruditionis adeptus sit Varro, Nigidius Varroni proximus accedat: ille Nigido dilucidior scripsit; obscurus hic & subtilis: quare Varronis opera in medio posita sunt, & in usu communi: Nigidii subtilitas a plerisque negligitur. Laude dignior uterque; Varro quidem, si limatus; alter vero, si clarius scripsisset.

Utriusque tamen scientia pluribus veterum testimonis celebratur. Nemo unquam, teste Laetantio, non Romæ modo, sed ne quidem in Græcia Varrone doctior extitit: gratiam patriæ, domesticamque disciplinam, sedem regionum, divinarum humanarumque rerum nomina, genera, officia, causas aperuit; tam multa cum legisse testatur divus Augustinus, ut mirum sit aliquid ei ad scribendum superfluisse temporis; tam multa scripsisse, ut ea vix a quoquam legendo percurri possint. Sed neque prætermitti silentio debet Quintilianus de eodem judicium; qui doctissimum hunc, scientissimum antiquitatis, Latinis, Græcisque rebus eruditum affirmat, ut nihilominus majori sit ad scientiam, quam ad eloquentiam adjumento.

Tanta eruditioni laus quoque militaris accessit, bello quippe Piratico Pompeii legatus

gatus coronam navalem ea ætate celebratam obtinuerat: ejusdem postea partes secutus, eandem in Hispania legationem obiit; sed tradito Cæsari exercitu, imperique depositis insignibus, ad doctrinam totum se contulit, tanta celebritate nominis sui, ut bibliothecis tum comparandis, tum dirigendis, operam ejus Cæsar feliciter adhiberit. A triumviris deinde proscriptus, amicorum & Fufii in primis Caleni studio incolumis servatus est.

P. Nigidius ex eo Figuli cognomen accepit, quod interroganti cur gemini eodem tempore in lucem editi diversa conditione nascerentur; exemplum rotæ a figulo maxima rapiditate revolutæ attulerit, ut diversam eodem temporis puncto cæli affectionem ex celerrima conversione & incredibili motu probaret.

Ejus quoque varia & admirabilis rerum cognitio in fama est; Astrologica scientia præstitisse scribit Dio; lib. XLV. imperitiam prædixisse Octavio Augusto, eo ipso quo natus est die, unde Lucanus, lib. I. v. 639. *At Figulus, cui cura deos, seorsaque mundi Nolle fuit, &c.* Maximus rerum indagator vocatur apud Macrobius, lib. Saturnalium II. cap. 12. Verum ad Nigidii laudem nihil illustrius, quam quod narrat Cicero in proœmio libri de Universalitate. *Fuit, inquit, vir ille cum ceteris virtutibus, quæ quidem dignæ libero essent, ornatus omnibus, tum acer investigator & diligens earum rerum, quæ a natura involute videntur. Denique sic judico, post illos nobiles Pythagoreos, quorum disciplina extincta est, quodam modo, hunc existisse, qui illam renovaret.*

Senatores ambo fuerunt, primariusque in republica dignitatis inclyti; adilitate plebis & prætura Varro donatus est; prætura & tribunatu Nigidius: amicissimum uterque Ciceroni, Pompeii uterque adversus Cæsarem defensor: ille denique, anno U. C. 725, annos nonaginta natus interit, eundemque vivendi fecit, & scribendi modum: Nigidius a Cæsare veniam cum non impetrasset, in exilio mortuus est, anno 708.

CAJVS OPIIVS.

C. Oppius Cæsari familiaris amicus, quique res ejusdem absentis cum Balbo curavit. Tom. VII.

rabat: a nonnullis creditur auctor operum, quæ ab aliis Hirtio tribuntur. Huic summa erat, si Tullio credimus, & in consilio capiendo prudentia, & in dando fides.

PAPIRIVS PÆTVS.

Papirius Pætus, quorum majores summi in republica honoribus perfuncti sunt, lepidus fuit & polito ingenio, amabilis, ut ait Tullius, insole, & in omni genere jucunda, quique imaginem antiquæ & vernaculæ festivitatis egregiæ repræsentaret.

LVCIVS PAVLVS.

Æmilie gentis Patriciæ, quem cum Cæsare suis intensissimum partibus intellexerit, mille & quingentis talentis ad se tradidit; sed eatenus tantum ut non adverteretur.

CNEJVS PLANCIIVS.

Anno U. C. 695. Cn. Plancius, L. Apuleji in Macedonia quæstor, equestris natus est familia, cujus pater Publicanus, avus, majoresque omnes, equites Romani: nemo Ciceroni constantior amicus, solus enim ex magistratibus hujus anni exullem illum excepit, jovit, tutatus est; Dyrrhacium usque missis obviam licitoribus processit, peramanterque susceptum Thesalonicensem perduxit. Ejus in se beneficia passim fatetur Cicero: illum sui capitis custodem appellat, aditque omnibus provincialibus ornamentis commodique depositis, totam suam quæstum in eo sustentando & conservando collocasse; idcirco etiam ex senatus-consulto gratias Plancio fuisse actas testatur.

Anno 697, cum esset plebi ob suavitatem morum acceptissimus, tribunatium dignitatem ex quæstura statim obtinuit; cuius magistratus frequenter fit a Cicerone mentio in ea oratione, qua reum ambitus eundem defendit. Biennio post ædilis curulis creatus est.

LVCIVS MUNATIIVS PLANCVS.

L. Munatius Plancus, frater hic fuit T. Planci Burse, qui graves cum Cicerone Q q q q in-

inimicitias gessit; reipublicæ ac D. Bruti contra Antonium aliquandiu defensor; destituta tandem republica, ad Antonium cum Asinio Pollione tranxit. Vell. lib. II. *Plancus dubia, id est sua fide, diu quærum esset partium secum luctatus, ac sibi diffidit confiteri, & nunc adiutor D. Bruti, mox ejusdem proditor.*

Anno U. C. 709. Galliam ulterioriorem cum tribus legionibus obtinuit, in qua Lugdunum paulo post condidisse ab Eusebio traditur.

In ipso quasi funestissima proSCRIPTIONE aflu (anno 710) duos Roma, dum undique cadaveribus inquinata erat, triumphos videre, & in summo lectu lætitiæ simulare coacta est. Lepidus ex Hispania triumphavit, ex Gallia vero Plancus: sic enim imperatum est a triumviris: *Sacris omnes, & epulis dent hunc diem: qui contra fecerit, proscriptus esto.* Itaque solemnium pompa inductus est in Capitolium Lepidus, cum interim proscriptorum diriperetur, & eorum bona sub hasta publice venderentur. Biduo ante triumphaverat ex Gallia Plancus: quam ob causam incertum est: ac Vellejus utriusque sic meminit: *Nec Planco desuit gratia ad imperandum, ut frater ejus Plotius procriberetur, eoque inter jocos militares, qui curiam Lepidus Plancique secuti erant, inter execrationem civium usurpabant hunc vestium.*

De Germanis, non de Gallis duo triumphant Consoles.

Lepidus enim fratrem L. Paulum procriperat, qui tamen ad Brutum evasit: Plancus vero Cn. Plotium, qui delitescens in agro Salernitano proditus & occisus est. Consoles autem erant Lepidus, & Plancus in sequentem annum designati, Lepido scilicet in locum D. Bruti successo.

Consularem Plancus obtinuit sub Octavio, cui persuasisse referunt ut Augustus appellaretur.

CAJUS ASINIUS POLLIO.

Anno U. C. 709. cum Cæsar Parthicam expeditionem meditaretur, & Magistratus pro triennio creasset, provinciis quoque Rectores dedit, aliis quidem alios; Lepidum autem citeriori Hispaniæ, Asinium ulteriori, qui viro ad Cæsarem, in provinciam discessit.

Post Cæsaris necem, contra Antonium aliquandiu pro Republica stetit; sed ubi Antonius, Lepidus, Octavianus, initio inter se federe conjuncti sunt, ad eorum partes cum duabus legionibus se contulit. Primum fortunam secutus, deinde amicitia quoque permotus Antonii. Vell. lib. II. *Asinius Pollio nimis propolito, & Julianis partibus fidus, Pompejanis adversus, exercitum Antonio tradidit.*

Vir nominis sui princeps, & eloquentiæ laude, Augusti Cæsaris amicitia, dignitate Consulari, Virgili præconiis, Censuræ literariæ severitate, relato de Dalmatis Triumpho celeberrimus, omnium horarum homo, seriis utpote jocisque pariter accommodatus; invidus laudi Ciceronis, & vitiorum, quotquot in ejus scriptis deprehenderat, censor assiduus.

Antonio ad pugnam Adiacam fidus; Cæsare enim, ut ad bellum veniret, hortante, *Mea, inquit, in Antonium merita majora sunt, illius in me beneficia notiora; itaque discrimini vestro me substrabam, & ero præla victoris.*

Primus Romæ bibliothecam aperuit, in eaque Marci Varronis imaginem viventia posuit: res Græcorum ab eo Latine scriptas, Suidas auctor est: leporum ac fructuarum pater a Catullo appellatur. Eum a bello civili scribendo deterret Horatius, lib. II. Od. 1.

Periculosa plenum opus alse Tracllas, &c.
Ad extremum pene Augusti principatum vixisse Tacitus affirmat; e vita discessit in villa Tusculana anno ætatis octogesimo.

CNEJUS POMPEJUS MAGNUS.

Cn. Pompeji plebeia domus, patriciarum nulli, tum dignitatibus, tum maximis bellis egregia cum laude consecis, inferior extitit. Enus pater *Serabo* dictus, ac bello sociali consul, præcipuum adversus Latinos victoriæ decus meruit; vir propria virtute conspicuus; filii tamen virtutibus & gloria longe illustrior.

Redeunti (anno U. C. 672.) ex Africa, ubi regem Hiarbam, Syllanis insensum partibus, vicerat; Sylla ipse tum dictator, summuque reipublicæ moderator ac dominus, processit obviam, palamque

Ma-

Magnus salutavit: eidem, licet adhuc equiti, & quatuor duntaxat supra viginti annos nato, concessum est ut solemnium pompa triumpharet.

Anno 682. confecto feliciter bello Sertorianio, & servili proflus extincto Romano iterum eques triumphavit: toties Imperator antequam miles.

M. Licinius Crassus, & Cn. Pompejus consules creati sunt anno 683. ille prætorius; hic ne quaestorius quidem: cognomen utriusque singulare, huius, *Magni*, illi vero, *Divitis*. Tribunos plebis, nocendi potestate per Syllam privatos, ambo restituerunt, maximo tandem & reipublicæ & ipsius Pompeji damno.

Anno 686. extraordinarium a Gabinio tribuno plebis imperium nactus, piratas, qui a Mithridate sollicitati, maria omnia & ora infestabant, brevissimo tempore perdomuit.

Anno 692. Ciliciæ ac Bithyniæ administratione, cum Mithridatica expeditione, Pompejo delatus est, summaque in omnes exercitus, quotquot essent extra Italiam, potestas nemini ad hunc usque diem concessa; bellumque ejus auspiciis & virtute terminatum est, quod annos quadraginta durasse Florus affirmat. Sic Romano imperio incredibiliter amplificato, cum jam antea Pompejus de Europa atque Africa triumphasset, Asia demum subacta, de univerſo orbe triumphasse visus est.

Anno 696. cum annonæ summa esset caritas, & frumenti inopia Romana plebs laboraret, Pompejo per quinquennium omnibus potestas rei frumentariæ toto orbe terrarum credita est, addita classe, exercitu, & majori in provinciis imperio; quam esset eorum, qui tum illas regerent; nec multo post, qua singulari erat industria, & sedulitate, navibus pelagum urbem, Italianamque frumento implevit.

Anno 698. Pompejus, & Crassus alterum hoc anno Consulatum adepti, cum jam libertati publicæ perniciem ambo meditarentur, hos ferme duntaxat, ad reliquas dignitates admitti passi sunt, quos suorum consiliorum fautores cognovissent, Pompejo utraque Hispania, Syria Crasso cum Parthica expeditione in quinquennium assignata est.

Clodiam eadem cum maxima rerum perturbatio exceperit, nihil tutius Sena-

tui visum est, quam ut uni Pompejo, cuius erat maxima auctoritas, pari moderatione conjuncta, urbis regimen attribueretur; quare anno 701. Consul tertium sine collega renuntiatus, ac Dictatoris protempore armatus potestate, Rempublicam solus, legibus, & armis aliquandiu administravit; qui tamen, ut invidiam delatæ sibi Monarchiæ vitaret, sua sponte in quinque menses ante extremum Quintum Metellum Scipionem soerum sibi in Consulatu collegam adjunxit.

Anno 704. statim atque civilis exarctæ discordia, *Magni* titulus in Pompejo consensescere visus est: cum enim sibi persuasisset, exercitum Cæsaris, diuturnis festum laboribus, studiosumque patriæ, ad suas partes facile tranſiturum, nec delectus fecit, nec apparatus ad tantum bellum necessarius; auditio deinde Cæsaris adventu, relicta turpiter Italia, in Græciam præposse navigavit; ad Ithaciam tandem inconsulte congressus, victusque, suis de rebus illico desperavit, nec sapienter: Apianus enim tres exercitus commemorat ex Pompejanis reliquiis collectos, quos, inquit, huc Imperator, diis mentem adimentibus, neglexerat.

Anno 705. incertus animi quid faceret, in Ægyptum abiit, ubi Ptolemæi iussu trucidatur, ætatis anno quinquagesimo nono. Corpus in littore ab ejus liberto combustum est, & in arena tumulatum: sic discordantem secum in eodem viro fortuna, ut, cui modo ad victoriam terra desuerat, deesset ad sepulchrum.

Egregia excelluit, ac liberali forma, morum integritate, victus temperantia, affabilitate sermonis. Nemo importune minus rogare, aut hilare magis largiri solitus; adeo ut in dandis beneficiis frontem serenas, gravem in accipiendis præ se ferret. Bello Armenus imperator, pace civis optimus; modo ut primus esset, orator mediocris, amicus constantis, inimicus placabilis, nemo quiquam cetera omnia minus, & gloriam autem magis concupivit: honorum appetens; sic tamen, ut eos sponte sibi deserti, non per vim occupare vellet, & quos lubens inierat, iis moderate uteretur: ter Consul, toties Triumphalis; Romæ per seipsum, Hispaniæ per legatos, orbis pene totius, profundiæ fama, dominus ac rector: victoriam.

vir diffimulatione, aliud sentire solitus, aliud loqui; domi, civium delicia; foris, hostium terror, & admiratio.

RUFUS.

Lucius Mœcinius Rufus; Ciceronis in Cilicia (anno 702.) Quæstor, de quo sic ipse Tullius ad Atticum scribens, *Illud, inquit, discillimum, relinquendum erat ex senatusconsulto, qui præset, nihil minus probari poterat, quam Quæstor Mœcinius; nam de Cælio nihil audiebamus.* Porro Rufi mores sibi displicuisse palam declarat, cum ineptum iudicet, quem suo loco Cilicia præficiat: *Quæstorem, ait, nemo dignum putat, etenim est levis, libidiniosus, fastosus;* idque causæ fuit, quambrem Cælium; licet paulo ante sum e provincia discedum advenisset, Ruffo prætulit. Reliqui tamen in Cilicia Mœcinium, ut rationes conficeret.

Orta civili Cæsarem intrer, & Pompejum diffensione, incertus animi quid faceret, per literas Ciceronem consulit, a quo, opinor, adductus est, ut castra Pompeji, tam sua, quam Reipublicæ causâ, sequeretur.

MARCUS RUTILIUS.

Idem cum Cluvio, iubente Cæsare, munus exercuit; majorum suorum gloria commendatus; quos inter enituit Publius Rutilius Rufus, qui consulatum gessit anno urbis sexcentesimo quadagesimo octavo, ut Pighius habet; tum de vita sua, tum de bello Numantino scripsit; vir quo nemo Romæ extitit morum innocentia illustrior.

CNEJUS SALLUSTIUS.

Cnejus Sallustius Marci Bibuli in Syria Proconfulis Quæstor fuit, anno U. C. 702. quo Parthi Antiochiam obsidione cinxerunt.

PUBLIUS SERVILIUS ISAURICUS.

Cum summus in Republica Magistratus obisset, Consulatum tandem adeptus est

anno U. C. 705. solusque Romæ dignitatem hanc exercuit, Cæsare in Macedonia contra Pompejum bellum gerente ad eundem honoris pervenit gradum anno 712. cum Proconful Agam prius gubernasset anno 706. quo scriptæ sunt ad eum Ciceronis epistolæ.

CAJUS SEXTILIUS RUFUS.

Ciceronis ad Sextilium epistola, aliquandiu post Ciceronis & Cilicia reditum scripta est, postquam devicto Pompejo, & transmarinis provinciis in potestatem redactis; Cæsar (anno U. C. 706.) Cyprum insulam Quæstor Sextilio commisit; quæ insula prius videtur Ciliciæ Proconfulibus paruisse, ab eo tempore, quo a Catone provinciæ formam acceperat. Cæsare interfecto, classis sub Cajo Cassio in Asia præfuit; quæ quidem omnia ex Tullii epistolis colligantur.

PUBLIUS SEXTIUS.

Caji Antonii Consulis Romæ & in Macedonia Proconfulis Quæstor fuit: sic enim Tullius: *Quæstor hic Caji Antonii college mei, Judices, fuit sorte, sed societate consiliorum meus.* Et in eadem pro Sextio oratione: *Par prope laus Publii Sextii esse debet, qui suum ita Consulem observavit, ut & illi Quæstor bonus, & vobis optimus civis videretur.* Ibidemque obiter narrat quæ Publius Sextius in hoc Magistratu pro salute, & tranquillitate Reipublicæ præstiter, fortiterque gesserit, quemadmodum Capsum a conjuratis attentatam metu seditionis liberavit, maximumque postea, ad victoriam de Catilina referendam, momentum attulerit.

Anno U. C. 692. cum minus Quæstoris exerceret in Macedonia, scripti ad Ciceronem, petiitque, efficeret in Senatu, ne sibi succederetur, cum tamen anni superioris exitu ad ipsum Ciceronem, ad Q. Fabium Tribunum plebis designatum, amicosque cæteros aliter scripsisset; efficit itaque Cicero, ut Cajo Antonio Proconfuli, & P. Sextio Proquæstori, in hunc adhuc annum Macedoniae prorogaretur administratio.

Anno U. C. 696. Tribunus plebis factus, junctus statim cum Milone studiis legem

TERENTIA.

Terentia quater nupsit: Ciceroni, Sallustio Historico, Messalæ Corvino, Vibio Ruffo. Sic Dio lib. LVII. a Cicerone eo nomine repudiata est, quod ejus domum are alieno opprimi passâ esset. Vixit centum & tres annos.

QUINTUS MINUTIUS THERMUS.

Anno U. C. 701. Quintus Minucius Thermus ex Prætura provinciam Agæ Proprietor sortitus est, eamque prorogatus imperio diutius administravit. Vir consilio bonus, & prudens animo; summa integritate, gravitate, clementia, & singulari in miseris liberalitate: eo majori laude dignus, quod ex iis, qui provincias tum regebant, paucissimi avaritiæ, & crudelitatis crimine vacarent.

Anno U. C. 704. in bello civili Pompeji partes amplexus; Iguvium in Umbria cum quinque cohortibus obtinuit; verum perspecta Iguvionum erga Cæsarem voluntate, & Curionis adventu cognito, cohortes ex urbe educit, & profugit, milites in itinere ab eo discedunt, & revertuntur. Lucanus:

Iguvium, pulso, jam perdidit Umbria, Thermo:

sic enim forte melius versus ille legeretur, quam ut legitur vulgo, *jusque sui pulso.*

TIRO.

Tullius Tiro de vita patris sui Ciceronis, cujus libertus fuit, libros scripsit, quorum quartum citat Asconius Pedianus in oratione pro Milone; Gellius, lib. XIII. cap. 9. Tullius Tiro, inquit, Marci Ciceronis alumnus, & libertus, adiutorque in literis studiosior ejus fuit. Is libros complures de usu, atque ratione lingue Latine: item de variis, atque promissis questionibus composuit. In his esse præcipui videntur, quos Græco titulo Παιδικὰς inscripsit, tanquam omne verum atque doctrinarum genus continentes. Et libro VII. cap. 3. Tiro autem Tullius Marci Ciceronis libertus, sa-

legem de revocando Cicerone contra Clodium promulgavit. *Reliqui Magistratus, inquit Tullius, pene omnes fecerunt defensionem salutis meæ, ex quibus excellenti animo, virtute, auctoritate, præsidio, copii T. Annius, & P. Sextius præstanti in me benevolentia, & divino studio extiterunt.* Faretur insuper Cicero, bonis, clientibus, libertis, familia Sextii in calamitate se usum, ac sustentatum fuisse, non secus ac fratris; immo benevolentiam, & fidem suam; non solum animi dolore, sed etiam corporis vulneribus ostendisse Sextium: cum enim & ipse obnunderet Consuli Metello ad templum Castoris, Clodianorum infestis armis circumseptus, tot plagis affectus est, ut semianimis in eodem loco remaneret.

PUBLIUS SEXTIUS.

Publius Sextius diversus est, ut plerique conjiciunt; ab eo, pro quo Tullius orationem dixit: primum quidem fuit ille, pro quo Ciceronis extat oratio, Lucii filius, non Publii, uti docet inscriptio epistolæ sextæ libri V. deinde Sextius Publii filius, quo tempore hanc Tullius epistolam scripsit, exulabat, judicio damnatus; alter vero non modo non statim post Alexandrinum bellum, sed etiam post devictos in Hispania Pompeji filios, lege Pompeja causam dixit; sed fratrem illum patrualem fuisse Pighius opinatur.

P. SILIUS NERVA.

Publius Silius Nerva post Tribunatum, ac Præturam, Bithyniam & Pontum proprietor administravit anno U. C. 702. Cicero ad Atticum e Cilicia scribens, *Thermum, Silium, inquit, vere audis laudari; valde honeste se gerunt.*

Consulatum longe post gessit eodem anno (U. C. 731.) quo Augustus signa Crassi, & Aquilæ a Parthis recepisse traditur; Augusti tandem legatus Alpina subegit gentes, Pannonioque cum Noricis in Istriam incursantes, ad pacis conditiones adegit.

ne quidem fuit ingenio homo eleganti, ut haud quaquam rerum, literarumque veterum indoctus.

PUBLIUS TITIUS.

Publius Titius ille est, ut auguror, qui mortuo Caesare, Tribunatum gessit anno U. C. 710. ad quilibet Octavio devotus, Caesae collega suo Magistratum per seditionem abrogavit; legem de Triumviris Reipublicae constituenda in quinquennium creandis per vim tulit; verum haud multo post diem obiisse traditur; idque, quod jam dudum observatum fuerat, exemplo confirmasse suo, neminem scilicet, qui collegam suum Magistratu deiecisset, ei superstitem anni spatio vixisse.

CAJUS TITIUS RUFUS.

Quaesura, Tribunatu, Aedilitate plebis perfunctus, urbanam demum Jurisdictionem sortitus est eodem anno, quo C. Curtius Paeceus Praetor, ut vocant, peregrinus exiit; ad quem scripta est lib. XIII. epist. 59.

TORANIUS.

Caius Toranius Niger ad Praetorium dignitatem erectus est anno U. C. 692. idemque videtur esse cum eo, qui senex a proprio proditus filio, neci addictus fuit a Triumviris, Praetoribusque a Valerio Maximo appellatur; cuius haec verba sunt, lib. IX. cap. 11. *Hanc crudelitatem, cui nihil adici posse videtur, Caius Toranius (de filio loquitur) atrocitate patricidii superavit: namque Triumvirum partes secutus, proscripti patris sui Praetoris, & ornati viri latebras, etatem, nosaque corporis, quibus agnosci posset, Centurionibus edidit, qui eum persecuti sunt. Senex de filii magis vita, & incrementis, quam de reliquo spiritus suo sollicitus; an involutus esset, & an Imperatoribus satisfaceret, interrogare eos cepit. E quibus unus: Ab illo, inquit, quem tantopere diligis, demonstratus, nostro ministerio, filii indicio occideris; proximusque pectus ejus gladio trajecit. Collapsus itaque est, infelix auctore caedis, quam ipsa cede miserior.*

AULUS TORQUATUS.

Aulus Torquatus e Manlia gente antiquissima, cui *Torquati* cognomen a Torque inditum est, quem Gallo singulari pugna victo Titus Manlius detrahit. Is de quo iam sermo est, civis erat optimus, gravitate morum, & sanctimonia praestans; omni laude, inquit Cicero, & honore dignissimus. Ex Praetura (neque enim Consul unquam fuit) Africam sortitus est, ibique impressa moderationis vestigia reliquit.

Pompejanæ factionis defensor in Graciam ante Ciceronem ipsum navigavit; exilio propterea cum bene multis aliis affectus est.

TREBATIUS.

Caius Trebatius Testa, Jurisconsultus, divitiarum paulo appetentior, in Galliam discesserat, ut gratiam iniret apud Caesarem, ejusque auctoritate & opera rem ageret suam; sed cum aliunde quietam tumultu procel, & discrimine bellico, vitam agere mallet, summoque urbis desiderio conatur Cicero, plerisque per jocum teneretur, de sua illum sententia dedocere conatur Cicero, plerisque per jocum super ea re literas eiscribit. Tradit Pignus, Tribunalum plebis fuisse anno septingentesimo sexto, Cajo Julio Caesare Dictatore secundum.

TREBIANUS.

Nunquam comperi quis ille esset; nulla enim de Trebiano, nisi memoria me fallit, ab Historicis mentio facta est; id duntaxat ex epistola ad eum scripta colligitur, non mediocrem inter Ciceronis amicos locum obtinuisse, cum quo Pompeii partibus contra Caesarem adhaererat; quapropter in exilium pulsus Dolabellæ tandem opera reditum in Italiam impetravit.

VALERIUS.

Valerius nulla re, quod sciam, præterquam Ciceronis amicitia, civilisque juris, est non apprime illud callebat, professione notus.

QUIN-

QUINTUS VALERIUS ORCA.

Quintus Valerius Orca Praetura perfunctus anno U. C. 697. Africam obtinuit; quem paludatum Cicero, quod eius etiam opera in patriam redisset, prosecutus est. Idem postea Caesaris legatus in Gallia, ejus in bello civili partibus adhaesit.

Primo belli civilis anno, Sardiniam a M. Cotta relictam, Caesaris jussu, una cum legione occupavit, ab eodemque deinde agris in Erruria dividendis praepositus est, addito Proprætoris nomine, ut majorem in provincia sua potestatem haberet.

PUBLIUS VATINIUS.

Moribus homo profligatissimis, cupiditatum Caesaris administer, funestissima civilis incendii fax; Reipublicæ pestis, ac pernicius, diis pariter, & hominibus detestabilis, nemini, ut Vellejus ait, non possidendus; in quo deformitas corporis, cum turpitudine certabat ingenii, adeo, ut animus ejus dignissimo domicilio inclusus videretur. Quia umidam struma cervicem haberet, *Struma*, dictus, ex quo, *inflatus Orator* per jocum a Cicerone appellatus est, eodemque spectat illud in oratione contra eum habita in senatu: *Repete enim te tanquam serpentem a latibulis, oculis emittentibus, inflato collo, tumidis cervicibus intulisti.*

Anno U. C. 694. Tribunalum plebis, excluso Catone, nactus, illum pro Caesaris libidine gessit, Bibulumque ejus collegam duci jussit in carcerem.

Infestissimus Ciceroni, quem Cicero vicissim capitaliter oderat, & Reipublicæ causa, & sua; quod primum Tribunalum

plebis, contra Senatus voluntatem multa commisit; deinde quia testimonium dixerat in Publium Sextium, cuius in primis opera Cicero patriam revivaxat; nihilominus cum eodem postea rediit in gratiam; eumque rogatu Caesaris, ac Pompeii, bis in judicio defendit.

In bello civili Caesaris partes amplexus, Octavium navali pugna superavit. Anno deinde 706. ferme exacto, Consul una cum Caleno renunciatus est. In brevem hunc Varinii Consulatum, Ciceronis apud Macrobius locus extat: *Magnum ostentum, inquit, anno Varinii factum est, quod illo Consule, nec ver, nec astas, nec autumnus fuit.*

Indignus eo Magistratu omnium judicio habitus est; hinc secum Catullus Poeta stomachatur.

Quid est, Catulle, quod moraris emori? Sella in Curuli Struma Nonius sedet; Per Consulatum pejerat Vatinius.

Quid est, Catulle, quod moraris emori? Anno 707. a Caesare in Illyricum cum tribus legionibus missus est, ut huic provincie, quæ nondum pacata fatis erat, imponeret tributa, ab eaque obides acciperet.

Anno 711. post necem Caesaris, legionibus suis a Marco Bruto Proconsule spoliatus, Romam reverfus est, & a Triumviris Triumphum obtinuit.

PUBLIUS VOLUMNIUS.

Publius Volumnius, notæ dicacitatis, ac limati judicii homo, interioribus instructus literis; cui urbanitas & factiæ Euræpelii nomen fecerunt. Hunc Antonius, ut multi opinantur Interpretes, in bello civili Praefectum fabrum habuit.

JOS.

JOS. OLIVETUS LECTORI.

TIBI moleste sunt, opinor, crebre interpellationes mee: opido etiam mihi. Verum, ut

Nunquam ita quisquam bene subducta ratione ad vitam fuit, quin res, atas, usus semper aliquid apporet novi. ira in hujus editionis cursu multa casus obrulit, que non magis premoneri, quam previderi possent. Velut est id, quod importune admodum nunc iter impedit consilii mei. Cum enim id fecerim hactenus, ut in extremo quoque volumine varias darem lectiones ex illis quatuor principibus, quas sepe nominavi, editionibus excerptas; nihil rimui minus, quam ne pars ista, que continet epistolas, ab aliis tribus discreparet. Enimvero paratam earum lectionum habebam congeriem ingenti meo labore collectam: hec usui fuerat expendenti mihi, quid potissimum in contextum admitterem, eamque, quo aptiora omnia in typographi venirent manus, describendam, ut fit, commiseram istorum cupiam, qui arte illa victitant: ille receperat. Abit mensis unus, & iterum alter: ille non apparere, ego nihil suspicari. Aliquando tempus admonet de imponenda volumini coronide: meus homo queritur: hunc audio jamdudum ad plures, hieme vix adulta, migrasse: heredes nullos cognatos: si quid chartarum in cubiculi tenebris fuerat, in eum cessisse usum, quem tempestas monstrabat. Quid igitur? an, quod periisse video, resciam, & huic me pelago committam iterum? Amicus nemo expertus suadebit mihi: nec ipse persuaserit Cicero, si reviviscat. Variantes tamen hic ne nullas habeant ii, quibus in pretio sunt, earum, quas Grævius concessit, flores apponam.

VARIE

VARIE LECTIONES,

E GRÆVIANIS DECERPTÆ.

LIBER I.

EPIST. I. Creditores] *Lambin. & v. c. Scælii* competitores.

Amoris erga te sui] *Sic Pall. omnes, & Græv. duo. Tres Gulielmii MSS. & Gruterianus, se tui v. c. N. Scælii. etiam amoris erga te summi.*

Commodo rem facere possis] *Sic Pal. r. Peckii, Medicus, Palat. sec. a secunda manu, a prima eo modo. Palat. tert. quod quomodo. Quart. quod commode rem facere. Græv. sec. quod commode facere possis. Lambin. ed. ex conjectura Mannii, quod commode reip. facere possis.*

EPIST. II. Cuique rei jam obisti] *Sic Medic. univ. Palat. & Lambini. MSS. Manut. Græv. Pall. alii, N. Scælii. Græv. Cuique rei clam obisti. Lamb. cui quidem rei jam obisti. Edd. antiquæ, cuique rei quia jam obisti non poterat.*

Ut quam rectissime agantur omnia, mea cura] *Sic MSS. Palatini, Itali, Grævii & alii, edd. Victorii, Venet. prima. Sed Lambini & vulgata edd. Ut quam rectissime agantur, omni mea cura, opera, MSS. Lamb. &, ut quam rectissime agatur omni mea, &c.*

EPIST. V. Te videre & sentire eandem fidem esse hominum] *Sic MSS. Palatini, Grævii, Vich. Lambini. Edd. Te autem videre & sentire eandem fidem hominum. Esse desit in libris antiquis multis.*

Quam ego in mea salute] *Liber Medic. Palat. Venetus, Peckii. Græv. ed. princeps, Gebb. quam ego in meam salutem.*

Et amicos a minore cura] *V. c. Scælii & amicos senatorum a minore cura.*

Et Catoni quidem (quoque modo se res habent) profecto resistimus] *Sic MSS. edd. & Catoni quidem, quoque modo se res habet, profecto resistimus. V. c. Scælii. & Catoni quidem, quoque modo se res habuerit, resistimus.*

Sed vereor ne aut eripiatur causa regia

Tom. VII.

nobis, aut deferatur] *Mf. sed vereor ne aut arripatur causa regia a nobis, aut deferatur. v. c. N. Scælii. f. v. ne aut corripatur causa regia a nobis, aut deferatur a senatu. Tres codices Lamb. f. v. n. a. expliat. c. r. edd. f. v. n. aut eripiatur causa regia a nobis a. d. Lamb. & Manut. edd. f. v. ne aut eripiatur nobis, aut deferatur.*

Dignitatem tuam in virtute atque in rebus gelis tuis, atque in tua gravitate positam existimare] *V. c. Scælii. dignitatem tuam in virtute & in gravitate tua, atque in rebus gelis tuis, quas tibi fortuna largita est, positam existimare. Quibus si quid hominum invidia detaxerit, id majori illis fraudi quam tibi futurum scias.*

Acerbe nimium, magno silentio] *Sic MSS. Lamb. acerbe omnium magno silentio. Mf. Græv. sec. in senatuque a Catone asperè & acerbe est accusatus.*

EPIST. VII. Eos maxime qui te & maxime debuerunt & plurimum juvare potuerunt] *Palat. sec. qui & te maxime. Quarta omittit te. Palat. tert. Grævii, duo edd. prim. eos maxime, qui & te amare maxime debuerunt, & plurimum juvare. V. c. N. Scælii & eos maxime qui te amare debuerunt, Edd. qui te juvare & maxime debuerunt, & plurimum potuerunt.*

Non tam memores essent virtutis] *Mf. Severi. Pall. sec. Græv. a manu correctrice, immemores.*

Per provinciam atque imperii tui provincias ei credidissent] *Sic MSS. Edd. qui per provinciam imperii tui pecunias ei credidissent. Lambin. ed. qui per provinciam tuam, atque imperii tui provincias, pecunias ei credid.*

Proficiscite tantum mihi videntur] *Mf. cum aliorum, tum Grævii sec. proficiscite tantum.*

EPIST. IX. Certiorem te per literas] *Hic alterius est initium epist. in Mf. Scælii. duobus Grævii & Meneliano.*

R r r r

Adj.